

หูดหงอนไก่...ไม่ถึงตายแต่ทำลายความมั่นใจ (ตอนที่ 1)

อ.พญ.เจนจิต ฉายะจินดา
ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา
Faculty of Medicine Siriraj Hospital
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

หูดหงอนไก่เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่ยังคงพบได้มากในปัจจุบันถึงแม้จะมีการรณรงค์การป้องกันดีอย่างไรก็ตาม เนื่องจากลักษณะนิสัยของไวรัสต้นเหตุที่เรียกว่าฮิวแมน แปปิโลมาไวรัส (เอชพีวี) ที่ถ่ายทอดถึงกันได้ง่ายโดยผู้ที่ให้เชื้ออาจจะไม่มีอาการอะไรเลย และผู้รับเชื้ออาจได้รับเชื่อนั้นมานานหลายปีกว่าจะเกิดอาการ ในปัจจุบันพบว่าหญิงชายวัยเจริญพันธุ์ร้อยละ 1 มีหูดหงอนไก่ โดยจะพบรอยโรคในผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย หูดหงอนไก่ไม่ได้ทำให้ใครเสียชีวิตแต่ทำลายความมั่นใจในชีวิตอย่างมาก รวมทั้งต้องเสียเงินและเวลาในการรักษามากมาย แต่สุดท้ายกลับพบว่า ร้อยละ 30- 70 เกิดซ้ำหลังจากหยุดการรักษาไป 6 เดือน

หูดหงอนไก่เกิดจากอะไร

หูดหงอนไก่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสเอชพีวีชนิดความเสี่ยงต่ำ ปัจจุบันมีการค้นพบไวรัสเอชพีวีกว่า 200 สายพันธุ์ แต่มีเพียง 40 สายพันธุ์ที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะสืบพันธุ์และทวารหนัก แบ่งเพิ่มเติมลงไปอีกเป็นชนิดความเสี่ยงสูงซึ่งสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็ง ได้แก่ สายพันธุ์ 16, 18 เป็นต้น และ ชนิดความเสี่ยงต่ำซึ่งไม่สัมพันธ์กับการเกิดมะเร็ง ได้แก่ 6, 11 เป็นต้น ในกลุ่มหลังนี้สัมพันธ์กับการเกิดหูดหงอนไก่

ไม่ใช่ทุกคนที่ติดเชื้อเอชพีวีจะต้องเป็นโรคใดโรคหนึ่ง พบว่าร้อยละ 75 ของหญิงชายวัยเจริญพันธุ์ได้รับเชื่อนี้ไปแล้ว แต่ประมาณร้อยละ 80-90 จะสามารถกำจัดเชื้อไปได้เองที่ 2 ปี ยกเว้นผู้ที่มีภูมิคุ้มกันต่ำในร่างกาย เช่น การตั้งครรภ์ โรคเอดส์ เป็นต้น จะเห็นได้ว่ามีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เกิดรอยโรคได้ อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ไม่มีอาการใดเลยก็สามารถถ่ายทอดเชื้อไปให้ผู้อื่นได้ ตั้งแต่รับเชื้อมาจนเกิดอาการเป็นได้ตั้งแต่ 1 เดือน – 2 ปี หรือโดยเฉลี่ยประมาณ 3-4 เดือน เชื้อไวรัสชนิดนี้จะเข้าไปรบกวนการแบ่งตัวของเซลล์ชั้นล่างสุดของเยื่อ ซึ่งมีการแบ่งตัวตลอดเวลาเพื่อซ่อมแซมชั้นที่เหนือขึ้นไป เมื่อมีการติดเชื้อไวรัส เซลล์ที่แบ่งตัวจะเปลี่ยนรูปร่างและหน้าที่จนควบคุมไม่ได้ เกิดเป็นเนื้องอกนูนออกมา

อะไรคือลักษณะของหูดหงอนไก่

อาการของโรคหูดหงอนไก่เป็นได้ตั้งแต่ ไม่มีอาการเลย ไปจนถึงมีก้อนโตมากจนอุดกั้นช่องคลอด ทวารหนัก หรือท่อปัสสาวะ บางรายมีเลือดออกจากรากก้อน คันถึงคันมาก ตกขาว ผิดปกติ หรือแม้แต่แสบร้อนที่อวัยวะเพศ

การวินิจฉัยมักทำได้โดยการดูรอยโรค ซึ่งเป็น 4 แบบ ได้แก่ หนูนูนยื่นออกมาคล้ายดอกกะหล่ำปลี, ตุ่มหนูนเล็กๆ หนึ่งๆ คล้ายมีซีไคลคลุ่ม, ตุ่มหนูนแบน, และ ตุ่มหนูนเล็กสีเนื้อชุ่มชื้น บางคนมีหลายชนิดปนกันได้ หูดอาจมีขนาดแตกต่างกัน เรียงตัวติดกันหรือกระจายไปทั่ว อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่ของผู้ที่ติดเชื้อเอชพีวีกลับไม่พบว่ามียอยโรคเลย

ลักษณะหนูนเหมือน
หัวกะหล่ำ

ตุ่มหนูนเล็กผิว
ด้านบนแห้งหนา

ตุ่มหนูนแต่
แบนด้านบน

เป็นตุ่มหนูนเล็กๆ
ลักษณะชุ่มชื้น

รอยโรคที่หลากหลายนี้ทำให้เกิดความสับสนกับโรคอื่นๆได้ ได้แก่ ผื่นของโรคซิฟิลิสระยะที่ 2 หูดข้าวสุก ฝ้า โรคผิวหนังบางชนิด จนถึงลักษณะปกติของอวัยวะสืบพันธุ์ของบางคนที่มีติ่งยื่นออกมาคล้ายหูดหงอนไก่

การรักษาโรคหูดหงอนไก่

เป้าหมายของการรักษาคือ ความสวยงาม บรรเทาอาการ และลดความกังวลใจ วิธีการรักษามีให้เลือกหลายรูปแบบทั้ง การใช้ยาหรือการใช้อุปกรณ์เพื่อกำจัดหูดออกไป แพทย์เป็นผู้ทำให้หรือผู้ป่วยทำเอง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกวิธีการรักษา ได้แก่ ความชอบของผู้ป่วย ราคา ผลข้างเคียงของการรักษา และประสบการณ์ของแพทย์ โดยทั่วไปหูดที่มีขนาดเล็กกว่าย่อมรักษาได้ง่ายกว่า โดยพบว่าถ้าขนาดเล็กกว่า 1 ตารางเซนติเมตรมักรักษาด้วยยาสำเร็จ ประสิทธิภาพของวิธีการรักษาแตกต่างกันไปและมีโอกาสเกิดซ้ำขึ้นได้อีกทุกวิธี โดยเฉพาะช่วง 6 เดือนแรกหลังสิ้นสุดการรักษา

การรักษาด้วยยาชนิดที่แพทย์ทำให้ โดยแพทย์มักจะนัดทุก 1 สัปดาห์ โดยก่อนทายาทุกครั้งผู้ป่วยควรปัสสาวะให้เรียบร้อยก่อนเสมอเพราะหลังจากทายาแล้วไม่ควรให้รอยทายาโดนน้ำอย่างน้อย 4-6 ชั่วโมง ยามีหลายชนิดให้เลือกใช้ ชนิดแรก คือ โฟโดฟีโลทอกซิน

(Podophylotoxin) เป็นสารสีเหลืองน้ำตาล ลักษณะเหนียว ทำให้เซลล์ตายโดยยับยั้งการแบ่งตัวของเซลล์ ยานี้อาจทำให้ผิวหนังระคายเคือง เป็นแผล และปวด หากเข้าสู่กระแสเลือดอาจทำให้เส้นประสาทอักเสบ ซาตามัตว เม็ดเลือดขาวต่ำ และ เกิดเลือดต่ำ ยาทาชนิดที่ 2 คือ ไตรคลอโรเซติกแอซิด (80-90% Trichloroacetic acid; TCA) ออกฤทธิ์โดยทำให้โปรตีนในเซลล์เสื่อมสภาพ เป็นเซลล์ตาย จุดที่มีก้านมักหลุดออกไปภายใน 2-3 วัน ทำให้เกิดผิวหนังระคายเคือง เป็นแผล เลือดออกได้

ยาที่ให้ผู้ป่วยทาเองในปัจจุบันมี 2 ชนิด ได้แก่ อิมิควิโมด (5% Imiquimod/ Aldara®) ทา 3 ครั้งต่อสัปดาห์ แต่ไม่เกิน 16 สัปดาห์ ยานี้จะกระตุ้นภูมิคุ้มกันเฉพาะที่ ให้ร่างกายกำจัดไวรัสเอชพีวีด้วยตัวเอง ข้อเสียคืออาจทำให้เกิดผื่นแดงเฉพาะที่ และ โปโดฟิลอก (Podofilox 0.5%) เป็นยาที่ยับยั้งการแบ่งเซลล์ วิธีการใช้คือทาวนละ 2 ครั้ง เป็นเวลา 3 วัน แล้วเว้น 4 วัน แต่ไม่เกิน 4 รอบ อาจทำให้เกิดระคายเคืองเล็กน้อย เช่นเดียวกับยาที่แพทย์ทาให้ ก่อนทายาเองทุกครั้งผู้ป่วยควรบดสวาระให้เรียบร้อยก่อนเสมอเพราะหลังจากทายาแล้วไม่ควรให้รอยทายาโดนน้ำอย่างน้อย 4-6 ชั่วโมง

หูดหงอนไก่นำไปสู่อะไรได้บ้าง

หูดหงอนไก่ไม่ทำให้เกิดมะเร็ง แต่ธรรมชาติของการติดเชื้อไวรัสเอชพีวีอาจติดเชื้อได้หลายสายพันธุ์พร้อมกัน หากติดเชื้อสายพันธุ์ชนิดความเสี่ยงสูงร่วมด้วยก็มีโอกาสที่จะเกิดมะเร็งขึ้น หูดหงอนไก่ที่ใหญ่ในระหว่างการตั้งครรภ์อาจขัดขวางการคลอดจนต้องผ่าตัดคลอดได้ และหูดหงอนไก่อังสามารถเกิดที่คอหอย หลอดลม หรือเส้นเสียงของทารกที่เกิดจากมารดาที่เป็นโรคนี้ ทำให้มีผลต่อการหายใจของทารกจนอาจเสียชีวิตได้ การรักษามักต้องผ่าตัดออกซึ่งมักต้องทำหลายครั้ง สร้างความทุกข์ทรมานมาก

การเกิดซ้ำของหูดหงอนไก่

เกิดได้บ่อยถึงร้อยละ 70 ที่ระยะเวลา 6 เดือนหลังสิ้นสุดการรักษา สาเหตุเป็นได้ตั้งแต่ยาไม่มีประสิทธิภาพ การติดเชื้อซ้ำจากคู่นอน หรือ การเกิดรอยโรคจากเชื้อในร่างกายตนเองที่เพิ่งก่อให้เกิดรอยโรค

หูดหงอนไก่อสามารถป้องกันได้หรือไม่

จะเห็นได้ว่าไม่มีการรักษาวิธีใดที่ดีที่สุดหรือสามารถรับประกันได้ว่าโรคนี้จะหายขาดได้ รวมถึงคู่วิตของผู้ป่วยก็มักจะติดเชื้อเอชพีวีไปเรียบร้อยแล้ว วิธีการป้องกันที่ดีที่สุดคือการไม่

เพศสัมพันธ์กับใครเลยตลอดชีวิต แม้กระนั้นก็ตาม การสัมผัสอย่างรุนแรงที่อวัยวะเพศภายนอก ด้วยวัตถุหรืออวัยวะที่มีเชื้อไวรัสเอชพีวีนี้ก็ยังคงสามารถทำให้เกิดโรคนี้ได้

ถุงยางอนามัยเป็นอุปกรณ์ที่สามารถลดการถ่ายทอดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้หลายชนิด ตั้งแต่ เอดส์ หนองใน หนองในเทียม พยาธิในช่องคลอด เป็นต้น แต่ไม่สามารถลดการถ่ายทอดเชื้อไวรัสเอชพีวีได้ดีเพราะ เชื้อนี้สามารถกระจายอยู่ได้ทั่วไป ตั้งแต่รอบทวารหนัก ฝีเย็บ หัวเหน่า เป็นต้น ซึ่งเป็นบริเวณที่ถุงยางอนามัยไม่ครอบคลุมถึง

ปัจจุบันมีการคิดค้นวัคซีนที่สามารถลดการเกิดโรคหูดหงอนไก่ได้ หากได้รับการฉีดตั้งแต่ยังไม่เคยติดเชื้อมาก่อน จากหลักการที่ว่า ร้อยละ 90 ของหูดหงอนไก่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสเอชพีวีสายพันธุ์ 6 และ 11 การผลิตวัคซีนได้ใช้ส่วนเปลือกของไวรัสส่วนเล็กๆ มาผสมกับสารกระตุ้นภูมิคุ้มกันตามร่างกาย เมื่อฉีดแล้วร่างกายจะมีการสร้างภูมิคุ้มกันขึ้นมาในระดับที่สูงมาก จนสามารถลดการติดเชื้อของไวรัสที่เซลล์ของเยื่อไผ่ได้ ดังนั้นการแบ่งตัวของเซลล์ก็จะไม่มีการเปลี่ยนแปลง และไม่เกิดเป็นตุ่มนูนขึ้นมา อย่างไรก็ตามวัคซีนนี้จะมาในรูปแบบร่วมกับวัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูกในเข็มเดียวกัน ไม่มีการทำวัคซีนแยกออกมา เป็นวัคซีนชนิด 4 สายพันธุ์ ได้แก่ สายพันธุ์ 6, 11, 16, และ 18

-มีต่อตอนที่ 2-